איז קיין זאך ניט געווען אויסער דעם ארון מיט די לוחות; די בחינה פון אַ כהן גדול איז, אַז ער האָט ניט קיין אַנדער זאַך, נאָר דעם ענין פון תורה.

נאָך מערער: אין קודש הקדשים זיינען געווען די לוחות. אין די לוחות איז די תורה געווען אויסגעקריצט, אותיות החקיקה[18]. געשריבענע או־תיות, אותיות הכתיבה, זיינען אַ צו־גאָב־זאַך צום פּאַרמעט, אַנדערש זיינען אותיות החקיקה, זיי זיינען אויסגע־קריצט אין די לוחות, מיני׳ ובי׳. און דאָס איז דער ענין פון כהן גדול — זיין גאַנצער מהות איז תורה.

און דאָס מיינט „דבר אל אהרן גו׳ בהעלותך את הנרות״. דער זכות און חוב פון יעדן אידן איז צו אָנצינדן און באַלייכטן דעם נר הוי׳ וואָס אין אים און אין אַ צווייטן מיט דעם כוח פון אהרן כהן גדול און לויט זיין אופן, ביז אַז זיין גאַנצער וועזן וועט זיין נאָר תורה. און דער דאָזיקער חוב איז אויף יעדן איינ־ציקן איד, ווי געזאָגט פריער[19], אַז הדלקה כשרה בזר.

און ספּעציעל זיינען אויף דעם אָנ־געזאָגט געוואָרן די אידישע פרויען, וואָס אין זיי הענגט אָפּ די דער־ציאונג פון זייערע זין און טעכטער. דאַרפן זיי וויסן, אַז זייער אויפפי־רונג דאַרף זיין אויף אַזאַ אופן און אויף אַזוי ווייט, ביז זיי זאָלן קענען אויסהאָדעווען זייערע קינדער זיי זאָלן זיין כהנים גדולים.

אויך זאָגן די רז״ל וועגן אַ כהן גדול[20]: „גדלהו״, מ׳דאַרף אים גרויס מאַכן. דורך דער אויבנגעזאָגטער הנהגה, ווערן בטל אַלע מניעות ועי־כובים אינעם לעבן פון די זין און טעכטער — מ׳ווערט געבענטשט מיט בני חיי ומזוני רויחי כפשוטו ממש.

(משיחת חג השבועות, תשי״ז)

פרשת שלח

א. אויף דעם וואָס שטייט אין דער היינטיקער סדרה ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ווערט גע־בראַכט אין גמרא[1], אַז משה רבינו האָט מתפלל געווען, „י־ה יושיעך מעצת מרגלים״. דאַרף מען פאַר־שטיין, וויבאַלד אַז די מרגלים זיי־נען דאַך געווען כשרים באותה שעה, און אַזוי איז דאָך אויך מוכרח, ווייל אויב ניט וואָלט דאָך משה רבינו ניט מסכים געווען צו שיקן זיי (עס איז דאָך געווען תלוי אין משה׳ן, ווי ער זאָגט שלח לך — לדעתך), איז צוליב וואָס האָט ער מתפלל געווען י־ה יושיעך מעצת מרגלים?

און אויב מען וועט זאָגן אַז כאָטש זיי זיינען געווען כשרים, פונדעסט־וועגן האָט משה פאַרטראַכט טאָמער וועט עפּעס געשען, און מצד דעם האָט ער מתפלל געווען פאַר יהושע׳ן, איז דאָך ניט פאַרשטאַנדיק, פאַרוואָס

18) לקוטי תורה ויקרא מה, א.
1) סוטה לד, ב.
19) אות ג.
20) יומא יח, א.

האט ער מתפלל געווען בלויז פאר יהושע'ן און ניט פאר אלעמען?

ב. עס שטייט אין גמרא [2]: כך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה. די גמרא דערקלערט, ווי קומט עס אז א איד זאל עובר זיין אן עבירה? א איד וועלכער איז מבני אברהם יצחק ויעקב און האט א נשמה, וואס נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי, היינט ווי קומט עס ער זאל עובר זיין אויף דעם ציווי פון זיין בורא? ענטפערט אויף דעם די גמרא, אז כך אומנתו של היצר הרע, עס איז ניט מיט אמאל, נאר עס איז ביס־לעכווייז.

אין מצוות איז דאך פאראן דער ענין פון הידור מצוה, און עס קאן זיין — ווי די גמרא זאגט — אן אופן וואס מען זאל טאקע מקיים זיין די מצוה און פונדעסטוועגן ניט יוצא זיין. איז צום אנפאנג קומט דער יצה"ר מיט דער טענה, וואס עפעס מוזסטו מקיים זיין די מצוה בהידור, זיי מקיים די מצוה סתם; נאך דעם קומט דער יצר הרע און טענה'ט ער זאל מקיים זיין די מצוה ווי מען איז יוצא על פי הדחק; און אזוי צוביסלעך באקומט ער א נתינת מקום אים צו זאגן ער זאל עובר זיין אן איסור.

אויב עס איז אזוי אין יעדער מצוה פרטית, אז דורך דעם וואס מען הויבט אן מקיל זיין אין א מצוה ווערט שוין במילא א נתינת מקום צו עובר זיין אן איסור, היינט מכל שכן אין מצות אהבת ישראל, וואס דאס איז דאך דער יסוד כל המצוות, ווי דער ירושלמי [3] זאגט: אמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה, איז אויב מען איז מקיל אין אהבת ישראל גיט עס א נתינת מקום להיפך חס ושלום.

ג. וועגן אהבת ישראל דערציילט די גמרא [4] אז עס איז געקומען א גר צו שמאי און צו אים געזאגט: למדני כל התורה כולה על רגל אחת, דחפו באמת הבנין. ווען ער איז געקומען צו הלל'ן האט אים הלל געזאגט: דעלך סני לחברך לא תעביד, ואידך פירושא הוא. איז דאך א קשיא, וויבאלד אז הלל האט אזוי געזאגט איז עס דאך אן ענין וועלכער איז אזוי באמת לאמיתו, היינט פארוואס האט שמאי אים ניט געזאגט די זעלבע זאך?

נאר דער ענין איז: אין עבודת והנהגת הצדיקים זיינען דא צוויי אופני עבודה, פאראן א הנהגה פון צדיקים ווי זיי זיינען פאר זיך, א הנהגה פון קו הגבורות וואס זייער ענין איז העלאה, און זיי האבן ניט צו טאן אין גשמיות העולם, ווי עס ווערט געבראכט אין לקוטי תורה [5] אז זייער קיום המצוות איז ברוחניות, און אזוי ווי ביי רשב"י בעת ער איז געווען אין דער מערה.

דאס הייסט אז די עבודה איז ניט פארן כלל. די צדיקים וואס זיי זיי־נען דא למטה אזוי ווי למעלה, פאר זיי איז עס אן ענין, אבער אין וועלט האט עס קיין ארט ניט. ווי רשב"י

---

2) שבת קה, ב.

3) נדרים פרק ט הלכה ד.

4) שבת לא, א.

5) ויקרא יח, א.

זאָגט [6]): אפשר אדם חורש וזורע תורה מה תהא עלי׳ כו׳, און די גמרא פירט אויס הרבה עשו כרשב״י ולא עלתה בידם.

אַזוי איז אויך בית שמאי, וואָס זייער עבודה והנהגה איז פון קו הגבורות, וואָס שמאי איז מלשון השם אורחותיו, אַלץ אָפּגעשאַצט, ווי עס שטייט אין לקוטי תורה [7]), איז פאַר זיי אַליין איז עס געווען אַ דרך, אָבער אין וועלט האָט עס קיין אָרט ניט, דערפאַר איז אין הלכה כבית שמאי, און נאָך מערער, בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה [8]).

דערפאַר אַז עס איז געקומען דער גר צו שמאי׳ן און געזאָגט למדני כל התורה כולה על רגל אחת, איז מצד שמאי׳ס הנהגה וואָס איז געווען מצד קו הגבורות, אָפּגעטראָגן פון וועלט, האָט עס קיין אָרט ניט געהאַט, ודחפו באמת הבנין, אמת הבנין מיינט אַ מאָס, איז מצד מדידה והגבלה פון שמאי׳ס בנין, דחפו, ווייל דאָרט האָט עס קיין אָרט ניט. בשעת ער איז אָבער געקומען צו הלל׳ן, וואָס זיין ענין איז [9]) בהלו נרו, חסד והמשכה, האָט ער אויך פאַר אים געפונען אַן אָרט, און האָט געזאָגט אַז דורך אהבת ישראל האָט מען כל התורה כולה.

ד. אַזוי ווי עס שטייט אין זהר [10]) וועגן דריי צדיקים וואָס יעדער פון די איז געווען אין אַ דור וואָס איז געווען ניט ווי עס דאַרף צו זיין: נח, אברהם און משה. בדורו של נח בשעת המבול, האָט נח מתפלל געווען בלויז פאַר זיך אַליין און פאַר זיינע בני בית, און וועגן דעם גאַנצן דור האָט ער ניט געטראַכט. מער ניט בשעת מען איז געקומען און מען האָט אים געפרעגט צוליב וואָס ער בויט די תיבה, האָט ער זיי דערציילט אַז דער אויבערשטער גייט ברענגען אַ מבול אויף דער וועלט, און האָט זיי גע׳מוסר׳ט. אָבער דאָס איז געווען בשעת מען איז געקומען צו אים, ער צו זיי איז דאָך ניט גע־גאַנגען, זאָגט אויף דעם דער זהר אַ שווערן וואָרט.

אברהם האָט ניט געוואַרט ביז מען איז צו אים געקומען, נאָר ויקרא שם בשם הוי׳ א־ל עולם [11]), ער איז געגאַנגען צו אַלעמען ופירסם אלקות בעולם. אָבער פונדעסטוועגן אין וואָס איז באַשטאַנען זיין עבודה: אין מאַכן אַלעמען פאַר צדיקים, אָבער פאַר ניט קיין צדיקים האָט ער ניט גע־בעטן. בשעת עס איז געווען די גזירה אויף סדום האָט ער געבעטן דעם אויבערשטן: אולי יש גו׳ צדיקים בתוך העיר, אַז אויב ס׳זיינען דאָ צדיקים, זאָל ער צוליב זיי ניט חרוב מאַכן די שטאָט, און בשעת מען האָט אים געענטפערט אַז קיין עשרה צדיקים זיינען ניטאָ, איז [12]) ואברהם שב למקומו, ער האָט מער ניט גע־האָט קיין טענות.

די הנהגה פון משה רעיא מהימנא,

---

6) ברכות לה, ב.

7) שה״ש מח, ג.

8) ברכות לו, ב. ביצה יא, ב. יבמות ט, א.

9) איוב כט, ג און זע לקוטי תורה שיר השירים מח, ג.

10) חלק א קו, א און זע דאָרט סז, ב.

11) בראשית כא, לג. און זע באתי לגני תשי״א סעיף ח.

12) בראשית יח, לג.

איז אָבער געווען אַנדערש. בשעת די אידן האָבן געזינדיקט האָט משה רבינו געמאָנט ביי דעם אויבערשטן ער זאָל מוחל זיין אַלע אידן, אויך די רשעים. און ניט בלויז דאָס וואָס ער האָט זיך ניט געפירט ווי נח וואָס ער האָט מתפלל געווען בלויז פאַר זיך ובני ביתו, נאָר אַדרבא, משה רבינו האָט געזאָגט[13]: ואם אין — מחני נא מספרך אשר כתבת.

משה רבינו האָט זיך איינגעשטעלט פאַר אַלע אידן. און הגם אַז על פי שכל, על פי טעם ודעת האָט ניט קיין אָרט מתפלל זיין פאַר אַ חוטא בעגל ובמזיד, דאָך האָט זיך משה רבינו איינגעשטעלט מיט אַ שטאַרקן ווילן און מסירת נפש וואָס איז העכער פון טעם ודעת, אויך פאַר זיי. און נאָר די הנהגה רופט אָן דער זוהר הקדוש נשמתא דאוריי־תא — שלימו כדקא יאות. און דאָס איז דער דרך נאָך מתן תורה, און דאָס איז אַ סימן פון אַ רעיא מהימנא.

אַ מנהיג הדור ובפרט נאָך מתן תורה שטעלט זיך איין פאַר אַלע אידן אָן אויסנאַם, צי עס האָט אָרט אין שכל צי ניט. ער שליסט ניט איין אין אַ תיבה זיך ובניו ואשתו ונשי בניו אתו, און די איבעריקע אידן — לא בעי רחמי עליהו, וואָ־רום זיי זיינען דאָך כו׳, ובגין כך איקרון מי המבול על שמי׳[14].

אַ רועה ישראל שטעלט זיך איין און מיט מסירת נפשו בפועל פאַר אַ דור וואָס איז אַפילו אַ דור המד־בר, וואָס אויף זיי זאָגט ר׳ עקיבא — הגם ער איז געווען אַן אוהב ישראל, און זאָגט[15] ואהבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה — אַז אין להם חלק לעולם הבא[16], איז אָבער משה רבינו דער רועה נאמן, שטעלט זיך איין אויך פאַר זיי, און בלייבט איבער אין מדבר צוליב זיי, ווי עס שטייט אין מדרש[17] כמו שנאמר צדקת הוי׳ עשה ומשפטיו עם ישראל, אַז משה רבינו איז איבערגעבליבן אין מדבר כדי מיטצונעמען דעם דור המדבר מיט זיך.

ה. לויט דעם וועט מען פאַרשטיין וואָס משה רבינו האָט געבעטן פאַר יהושע׳ן דווקא, י־ה יושיעך מעצת מרגלים, הגם פאַר די איבעריקע האָט ער ניט געבעטן.

אין חסידות[18] רעדט זיך אַרום דער טעם פאַרוואָס די מרגלים האָבן ניט געוואָלט אַריינגיין אין ארץ יש־ראל, ווייל זיי האָבן ניט געוואָלט פאַרנעמען זיך מיט גשמיות העו־לם. אין מדבר האָבן די אידן ניט געהאַט צו טאָן מיט גשמיות, וואָרום עס איז געווען לחם מן השמים, מים מבארה של מרים, און אַפילו די לבושים האָבן אויך די ענני הכבוד מנקה ומגהץ געווען[19], דעריבער האָבן זיי ניט געוואָלט אַרויסגיין פון מדבר און גיין אין ארץ ישראל, און דאָרט האָבן צו טאָן מיט חרישה וזריעה, און בני אדם חורשים וזורעים.

פאַר זיי אַליין איז עס אפשר גע־

---

13) שמות לב, לב.

14) זהר חלק א סז, ב.

15) זע הערה 3.

16) סנהדרין קח, א.

17) במדבר רבה יט, יג.

18) לקוטי תורה במדבר לו, ד.

19) דברים ח, ד און רש״י דאָרט.

ווען גוט, ווי מען האָט געזעדט פריער אַז עס זיינען דאָ צדיקים וואָס זייער הנהגה איז מצד קו הגבורות, אָבער רועה הדור ומנהיגו, בכדי אויספירן די כוונה פון דירה בתחתונים, מוז מען האָבן דעם ביטול פון אָוועקלייגן זיך אַן אַ זייט און צוטראָגן זיך צו דעם דור.

דערפאַר האָט כלב ניט געהאַלטן מיט די מרגלים, ווייל כלב האָט געהאַט אין זיך דעם ביטול צו משה רבינו דעם מנהיג הדור, ווי עס שטייט[20]) ויהס כלב את העם אל משה, דמשה הוא בחינת ונחנו מ"ה, ביטול עצמי, ביטול במציאות[21]), דערפאַר איז כלב — רוח אחרת היתה עמו.

און דאָס איז דער טעם וואָס משה רבינו האָט געבעטן פאַר יהושע דוקא, ווייל משה האָט געוואוסט אַז יהושע וועט זיין דער מנהיג הדור נאָך אים, וואָרום אלדד ומידד מתנבאים במחנה משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ[22]), דערפאַר האָט ער געבעטן אויף אים, י־ה יושיעך מעצת מרגלים, אויך אַפילו ווען כשרים היו, ווייל אַ מנהיג הדור דאַרף זיין צוגעטראָגן צו אַלעמען.

(משיחת ש"פ שלח תשט"ו)

ו. עס שטייט אין מדרש אַז משה רבינו האָט געזאָגט צום אויבערשטן: וואָס איז די פעולה פון דעם וואָס דו האָסט געגעבן די אידן תורה ומצוות, וויבאַלד אַז זיי געפינען זיך אין עולם הזה הגשמי והחומרי, קאָנען זיי דאָך פאַרגעסן אויף דער גאַנצער זאַך? האָט אים דער אויבערשטער געענטפערט: איך וועל זיי געבן די מצוה פון ציצית, וואָס דורך דעם וועלן זיי געדענקען אַלע מצוות, וואָרום „ציצית" באַטרעפט זעקס הונדערט, מיט די אַכט פעדים און מיט די פינף קשרים, איז דאָס תרי"ג, במילא דערמאָנט דאָס אויף אַלע מצוות, ווי עס שטייט[23]) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות הוי'.

אין פלוג איז אָבער ניט פאַרשטאַנדיק, וויבאַלד אַז די זאַך פון ציצית איז אויף דערמאָנען די מצוות, איז צו וואָס דאַרף מען אַ טלית? דער עיקר איז דאָך די ציצית וואָס זיי דערמאָנען אויף די תרי"ג מצוות כנ"ל, האָט מען דאָך געקענט נעמען די ציצית אַליין און צו וואָס דאַרף מען אַ טלית? נאָר דער פשט אין דעם איז, אַז טלית איז מקיף, וואָרום עס איז דאָך ניט קיין מזון וואָס ער נעמט דאָס אַריין אין זיך, נאָר עס איז אַ לבוש וואָס עס רינגלט אים אַרום אויסוויינינק, און ער קאָן דאָס ניט באַגרייפן. דאַרף מען וויסן אַז די תרי"ג מצוות וואָס זיינען מרומז אין ציצית קומען אַרויס פון טלית, ד. ה. פון אַ זאַך וואָס עס איז העכער פון שכל.

בשעת ער וועט נעמען די ציצית אַליין אָן אַ טלית איז דאָס קיין שום מצוה ניט און עס דערמאָנט אים אויף גאָרנישט, נאָר בשעת ער נעמט אָן די ציצית ווי זיי הענגען אַראָפּ פון טלית, ד. ה. אַז ער ווייס

20) במדבר יג, ל.

21) תורה אור יתרו סח ג. לקוטי תורה ויקרא ב, א.

22) במדבר יא, כז. סנהדרין יז, א.

23) במדבר טו, לט און רש"י דארט.

און אַנערקענט אַז די גאַנצע זאַך פון תורה ומצוות קומט פון אַ זאַך וואָס ער קאָן דאָס אינגאַנצן ניט באַגרייפן, דאַן איז דאָס אַ מצוה.

ז. צום סוף פרשת ציצית שטייט[24]) אני ה׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. מען קאָן דאָך מאַכן אַ חשבון אַז דער דרך התורה איז אַ היפך פון דרך העולם, מען מאָנט ביי אים ער זאָל היטן שבת און יום־טוב און מוסיף זיין נאָך דערצו מחול על הקודש[25]) בשעת ער האָט קאָנקורענטן און „קאָמפּעטישאָן" פון גוים און להבדיל אידן ניט קיין שומרי שבת. מען מאָנט ביי אים אַז אויפשטייענדיק אינדערפרי זאָל ער די ערשטע זאַך דאַווענען און דער־נאָך לערנען אַ שיעור, און ערשט נאָכהער קאָן ער גיין אין די ביז־נעס; און זייענדיק שוין אין די ביז־נעס מאָנט מען ביי אים אַז אין מיטן טאָג, בשעת דעם רעכטן קאָך פון ביזנעס, זאָל ער אַלץ אַפּלאָזן און גיין דאַווענען מנחה — וואָס דאָס איז דאָך דער גודל החביבות פון מנחה; און נאָכהער ביינאַכט מאָנט מען ביי אים ער זאָל דאַווענען מעריב און לייענען קריאת שמע שעל המטה; אויך מאָנט מען ביי אים ער זאָל זיין אָפּגעהיט פון גניבה גזילה אונאה והשגת גבול וואָס דאָס איז היפך פון דרכי המסחר. ווערט דאָך ביי אים אַ שאלה, ווי קען ער זיך פירן על פי תורה, בשעת דאָס האָט קיין שום אָרט ניט אין וועלט?

אויף דעם זאָגט ער אין סוף פרשה ציצית, וואָס דער ענין פון ציצית איז למעלה מטעם ודעת כנ״ל, אַז בשעת מען רעכנט זיך ניט מיט קיין מדידות והגבלות פון טעם ודעת און מען איז מקיים מצוות למעלה מטעם ודעת, דאַן פירט זיך דער אויבערש־טער מיט אים אויך למעלה מהגבלת הטבע. און דאָס איז אני ה׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים — וואָס אַפילו איין עבד זאָל אַרויסגיין פון מצרים איז, כמאמר רז״ל[26]), גע־ווען אוממעגלעך על פי טבע, און דאָך זיינען אַרויס שש מאות אלף רגלי העם לבד נשים וטף, און אויך מיטן רכוש גדול, וואָס יעדער איד האָט געהאַט ניט ווייניקער פון תש־עים חמורים וואָס האָבן געטראָגן כסף וזהב[27]), וגם ערב רב עלה אתם, אַז אַפילו גוים האָבן דאָס אַנערקענט — וואָס דאָס אַלץ איז דאָך למעלה מהטבע לגמרי. און דאָס איז, בשעת אַ איד פירט זיך ניט על פי הגבלת הטבע, דאַן איז אני הוי׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, אַז אויך מלמעלה איז מען אים משפיע למעלה מדרך הטבע בבני חיי ומזוני רויחא.

(משיחת ש״פ שלח, תשי״ג)

---

24) במדבר טו, מא.

25) שלחן ערוך אדמו״ר הזקן סימן רסא סעיף ד.

26) מכילתא, געברענגט אין רש״י על התורה שמות יח, ט.

27) בכורות ה, ב.

פרשת קרח

א. די היינטיקע סדרה הויבט זיך אָן מיט ויקח קרח, וואו עס ווערט דערציילט וועגן דער מחלוקת פון קרח'ן אויף כהונת אהרן, דערנאָך ווערט דערציילט וועגן מטה אהרן, וואָס דאָס איז אַ באַווייז אויף דער ריכטיקייט פון אהרן'ס כהונה, דערנאָך רעדט זיך וועגן מתנות כהונה, וואָס דאָס איז אויך שייך דערצו. דער ענין פון מתנות כהונה איז אַז פון יעדער זאַך וואָס מען האָט געהאַט האָט מען געדאַרפט געבן די כהנים, סיי פון אור פנימי, סיי פון אור מקיף; פון אור פנימי אַזוי ווי תרומה ובי־כורים, און פון אור מקיף אַזוי ווי ראשית הגז, וואָס דאָס האָט צו טאָן מיט לבושים.

דער פסוק דערקלערט דעם ענין פון מתנות כהונה אַז פון יעדער זאַך דאַרף מען אָפּגעבן דאָס ערשטע צום אויבערשטן. וואָרום כהנים איז דאָך הוי' הוא נחלתם, זיי האָבן ניט צו טאָן מיט ענינים גשמיים און הוי' נחלתם, במילא הייסט דאָס אַז מען האָט דאָס געגעבן צום אויבערשטן, און די כהנים איז משלחן גבוה קאָ זכו [1]).

דערפאַר — לויט ווי עס שרייבט דער רמב"ם [2]) — איז אויך איצטער פאַראַן אָט דער ענין: בשעת ער גיט עסן צו אַן אָרעמאַן, דאַרף ער אים געבן מן הטוב והמתוק שבשולחנו (פון דאָס בעסטע און זיסטע פון זיין טיש); בשעת ער טוט אָן אַ נאַקעטן, כי תראה ערום וכיסיתו, דאַרף ער אים געבן מן היפה שב־כסותו (די שענסטע פון זיינע קליי־דער); בשעת ער בויט אַ בית תפלה דאַרף ער דאָס בויען נאה מבית ישיבתו (שענער פון זיין דירה), ווי עס שטייט כל חלב להוי'.

— בכלל רעכנט זיך דער רמב"ם פאַר אַ נגלה־ספר, פונדעסטוועגן האָט ער אין פיל ערטער אַריינגעשטעלט רמזים פון פנימיות התורה, און אַזוי אויך דאָ כאַפּט אָן דער רמב"ם די דריי ענינים פון מזון [3]), לבוש און בית —

ד. ה. אַז פון אַלע ענינים וואָס אַ מענטש האָט, פון מזון (שפּייז), פון לבוש (קליידונג) און פון בית (אַ הויז), דאַרף ער אָפּגעבן דערפון דאָס ערשטע און דאָס בעסטע צום כהן שבנפשו פנימה, ד. ה. אויף ענינים פון קדושה, וואָס עני איז דאָס דער נפש האלקית ביי אַ בינוני [4]).

וואָס דאָס איז בענין מזון ולבוש, און ביי בית שרייבט דאָך דער רמב"ם בפירוש, בית תפלה, וואָס דאָס איז צום אויבערשטן.

בכדי אַז עס זאָלן זיין די פּרטי ההנהגה אויף אַזאַ אופן, דאַרף זיין

1) ביצה כא, א.

2) סוף הלכות איסורי מזבח.

3) זע ווי אָנגעצייכנט אין מפתח צו לקוטי תורה ערך „מזון".

4) היפך מהלל וואָס ער איז גומל חסד מיט דער עלובה — תניא פרק כט. זע לקוטי תורה ויקרא מט, א.